

'vent'anni dopo'

4 de juny del 1991. Vint anys després torne a Pequín. Aniversari de Tian Anmen, fa dos anys. El matí és gris i pesant amb el cel baix i els núvols a punt de pluja, quan em faig cridar un taxi —ara els taxis aparquen davant els hotels— del Pequín International (30 pianos, 1.200 treballadors) en la plaça Tian Anmen. La plaça és un immens espai tràgic, quadrat desert, excepte per la policia que el vigila de lluny, des de les voreres. Deposite sobre el terra un ram de tulipans blancs en un gest volgut, pensat i solitari. El silenci és total sobre aquest espai matemàtic creat per a la litúrgia del règim..."

D'aquesta manera comença el retorn a la Xina de la periodista italiana Maria Antonietta Macciocchi, la dona que fa vint anys va escriure els primers relats sobre l'aleshores impenetrable país de Mao. És evident que no podia començar de cap altra manera. La Macciocchi en el seu temps va descriure la Xina amb tendresa no exempta d'una certa ètica. *Vent'anni dopo* la Xina que ella conegué i l'actual té poc a veure. Com també té poc a veure la situació ideològica d'aleshores amb la d'ara. El que sospite que no ha canviat és la sensibilitat de la senyora Macciocchi. Ho sospite a la vista de les primeres ratlles del seu text i del gest que en fa.

Hi ha gent que ara s'aver-

gonyeix del que va fer, dir o escriure en el seu moment, en relació als països que en dèiem socialistes. Ella no. "Rellegesc les meues 450 pàgines (del seu llibre *De la Xina*, un *best-seller* després de la revolució cultural) i no hi trobe cap altra cosa que fets, imatges, converses, potser que elementals però conformes a allò que jo veia i, és cert, de vegades ingènues o mutilades per la manca d'informació".

Quan va escriure *De la Xina* des de la dreta l'atacaren per maoista mentre els maoistes pintaven a les parets de la universitat de Vincennes allò de "Ni Lin Piao, ni Confuci ni Maccicchi". Ara el segon lliurament de la sèrie promet reaccions enconrades de nou. És habitual en una periodista incapaç de desfer-se del seu cor però també de no contar allò que veu, per molt enganyós que siga. El ram de tulipans negres sobre la plaça és la seua millor rúbrica.

Vicent Partal

Diner negre

Existeix en l'economia del país un problema del qual, com el Guadiana, apareixen i desapareixen els comentaris. Ens referim a l'existència de diners *negres*, és a dir: diners que s'escapen dels tentacles del fisc i que se'n van a immobles, joies, lingots d'or... i bitllets de banc de 10.000 pessetes. Els diners *negres* són com l'economia sumergida: existeix i es condemna però sense massa convicció. La idea que els impostos s'han desbordat en aquest país des del 1977 ha impregnat els ànims de la majoria. Són molts els que es pregunten ¿per què hem de tenir un sistema tributari com Suècia i uns serveis públics com Marroc? Efectivament: el desprestigi dels serveis públics ha arribat a quotes inimaginables: de la crisi de correus han sortit serveis prestats pel sector privat; però del desgavell d'Iberia, Sanitat Pública, etc...no poden improvisar substitucions ràpides. Per aquesta raó molts dels posseïdors de diners *negres* mantenen la consciència —si la tenen— tranquil·la. En els últims anys hem estimat en el país la raó que tenia

Lord Keynes quan diferenciava *saving* (estalvi) i *hoarding* (tresoreria). El que segurament no va arribar a imaginar l'economista britànic és que, al començament, l'estat, l'administració i el govern van animar el creixement dels diners *negres* inventant-se, en temps de Miguel Boyer, els pagarés del tresor i els pa-

garés forals. Ara, quan un negoci capdavanter és el de les caixes fortes d'instal·lació domèstica, l'estat i en nom seu el Ministre d'Hisenda, han recuperat imatge —s'han refet la virginitat, per fer servir una expressió francesa— i en termes propis del Déu del Sinaí han donat terminis i han expressat comminacions perquè tots els pecadors, inclosos els que van comprar títols de l'estat que eren per definició "opacs", es redimeixin a base de declaracions complementàries que proporcionen un retrat del defraudador o mitjançant el canvi dels vells títols per altres nous —que rendiran el dos per cent i que després de sis anys resultaran blanquejats. Aquí toca el paper, si es vol ingràt, d'endevinar el futur, o com diu Eliseu Climent, d'emetre un diagnòstic: el meu no pot ser més categòric: la xarxa fiscal agafarà un nombre important de peixos o peixets. Tothom ha sentit que el 1993, és a dir, demà passat, en virtut de l'entrada en vigor de l'Acta Única Europea, hi haurà plena llibertat de moviments de capitals. És cert que per la seva banda el Ministeri d'Economia ha elaborat una llista de paradisos fiscals per contrarestar els seus efectes. Jo continuo recordant una màxima del vell Garnica, pare de l'actual Don Pablo, i que deia: "els diners són com les rates: al més mínim soroll es refugien al cau".

Fabià Estapé

